

Kommunikationsutskottet

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2021—2024

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2021—2024 (SRR 1/2020 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 12.5.2020.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör, avdelningschef Juhapekka Ristola, kommunikationsministeriet (distanskontakt).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Transport- och kommunikationsverket
- Trafikledsverket
- VR-Group Ab
- Rundradion
- Helsingforsregionens trafik
- Finlands Kommunförbund
- Destia Ab
- Finlands näringsliv rf
- INFRA rf
- Centralhandelskammaren
- Linja-autoliitto
- Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Skogsindustrin rf
- Cykelförbundet rf
- Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- Suomen Taksiliitto ry
- Vägföreningen i Finland rf
- Vattenvägföreningen i Finland rf
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry.

Utlåtande KoUU 2/2020 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet anser att principerna i planen för de offentliga finanserna går i rätt riktning. För transporternas del bör man se till att finansieringen räcker till för att både utveckla och upprätthålla infrastrukturen.

När det gäller utvecklandet av transportnätet vill utskottet lyfta fram den tolvåriga riksomfattande trafiksystemplanen. Den här parlamentariska planen ska vara den grundsten på vilken det riksomfattande trafiksystemet ska byggas inom ramen för planen för de offentliga finanserna.

Utskottet ser det som viktigt att behörig uppmärksamhet fästs vid att upprätthålla trafiksystemet och hålla det eftersatta underhållet under kontroll och att tillräckliga anslag reserveras för detta.

Utskottet påpekar också att åtgärder för att utveckla trafiksystemet kan användas som stimulansåtgärder under den ekonomiska recession som är att vänta efter covid-19-pandemin. I det rådande ekonomiska läget har världsmarknadspriset på olja sjunkit till en rekordlåg nivå. Det i sin tur har inneburit sänkta priser på vissa av de råmaterial, exempelvis bitumen, som behövs för underhållet av trafiknätet. Också av den anledningen bör man nu satsa på underhåll och på att åtgärda det eftersatta underhållet och bygga ny infrastruktur. I ekonomiskt svåra lägen är ett fungerande trafiksystem av central betydelse både för samhällets funktion och för den ekonomiska återhämtningen.

Dessutom fäster utskottet uppmärksamhet vid cybersäkerheten. Cybersäkerhetscentret bör få tillräckliga anslag för att trygga samhällets kritiska funktioner.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande KoUU 2/2020 rd

Helsingfors 8.5.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Suna Kymäläinen sd
vice ordförande Ari Torniainen cent
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Juho Kautto vänst
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Matias Marttinen saml
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Mirka Soinikoski gröna
medlem Kari Tolvanen saml
medlem Paula Werning sd
ersättare Jani Mäkelä saf
ersättare Mikko Ollikainen sv.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.

Utlåtande KoUU 2/2020 rd Avvikande mening 1

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Flera sakkunniga lyfter fram behovet att höja anslagen för infrastrukturprojekt, eftersom det eftersatta underhållet av exempelvis vägnätet under många år har ökat och nu uppgår till 2,5 miljarder euro. Vi föreslår därför tidigareläggning av programmet för eftersatt underhåll så att tyngdpunkten läggs redan på innevarande år och år 2021. Det kraftigt sjunkande oljepriset återspeglas också redan nu i priset på asfalt, och det skulle därför vara motiverat att tidigarelägga asfalteringsarbeten. I år kommer cirka 4 000 kilometer vägar att beläggas. Under recessionen på 1990-talet asfalterades över 6 000 kilometer vägar per år för att stimulera landets ekonomi. Samlingspartiet anser att detta vore en vettig stimulansåtgärd också i år och nästa år.

En fungerande trafikinfrastruktur är en viktig konkurrensfaktor för industrin och näringslivet. Det bör noteras att större infrastrukturprojekt i många fall också genererar andra offentliga och privata investeringar. Många utvecklingsprojekt påverkar inte bara näringslivets villkor och sysselsättningen i en region utan bidrar också till stadsutvecklingen, arbetskraftens rörlighet och en bättre trafiksäkerhet.

Särskilt två projekt skulle det med tanke på baninvesteringarna i Finland vara möjligt att främja snabbt. Byggandet av stadsbanan i Esbo och banan Böle—Riihimäki kunde inledas omedelbart. Stadsbanan i Esbo måste förlängas med två extra spår från Alberga till Köklax för att möjliggöra regelbunden och störningsfri trafik. Om stadsbanan utvecklas blir trafiken betydligt mindre känslig för störningar samtidigt som kompatibiliteten mellan fjärr- och närtågstrafiken garanteras. Planen för banan är klar, och genomförandet kan inledas genast efter att beslutet om statlig finansiering fattats. Att påskynda projektet främjar förutsättningarna för byggande av en snabb banförbindelse mellan Helsingfors och Åbo.

Det är nödvändigt att utveckla spårtrafiken på huvudbanan för att möjliggöra regelbunden och störningsfri trafik. Investeringen i huvudbanan är en genuin framtidsinvestering som sätter fart på hela Finland ur såväl näringslivets som klimatmålens synvinkel. Den andra fasen av banan Böle—Riihimäki är kritisk med tanke på hela bannätets funktion. Planen för banan Böle—Riihimäki är klar, och nu behövs det bara ett investeringsbeslut.

Vi föreslår en miljard euro för spårvägsprojekt och för lokala projekt som stöder transport. De lokala projekten ska genomföras så att staten medverkar till finansieringen av de projekt i kommuner och städer som stöder hållbar rörlighet och nytt bostadsbyggande. En del av anslagen bör fördelas vid MBT-förhandlingarna mellan stadsregionerna och staten. Samlingspartiets mål är att med tilläggsanslag säkerställa att städerna och hela Finland kan bli framgångsrika, skapa välfärd och växa på ett miljömässigt hållbart sätt.

Skatten på drivmedel höjs med 250 miljoner euro under regeringsperioden med början i augusti 2020, och nivån på skatten på paraffinisk dieselolja höjs med 120 miljoner euro. Förslagen inverkar endast marginellt på utsläppen från trafiken. Enligt en regeringsproposition uppskattas de föreslagna skattehöjningarna på kort sikt minska bränsleförbrukningen hos bensindrivna personbi-

Utlåtande KoUU 2/2020 rd

Avvikande mening 1

lar med cirka 1,2 procent och hos dieseldrivna personbilar med cirka 1,4 procent jämfört med om skattehöjningarna inte skulle genomföras. Utsläppen inom transportsektorn beräknas således minska med endast cirka 0,7 procent. Men förslagen höjer kostnaderna för mobilitet desto mer. Under coronakrisen är merkostnaden särskilt skadlig för näringslivet och industrin. Vi anser att skattehöjningarna måste återtas eftersom de är skadliga för sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten.

Under nästa ramperiod måste vår bilpark förnyas kraftigt. Våra bilar är bland de äldsta i Europa. En förnyelse av bilparken möjliggör ett snabbare ibruktagande av alternativa bränslen och utsläppsfria och utsläppssnåla bilar. Samlingspartiet har föreslagit att bilskatten sänks med 100 miljoner euro från och med början av nästa år. Det är en ändring av den genomsnittliga skatten med cirka 900 euro, vilket sänker bilpriset med 2,7 procent. Det förnygrar bilparken avsevärt eftersom efterfrågan på bilar ökar med uppskattningsvis 5 000 bilar per år. Underskottet kan täckas genom att fordonsskatten i stället höjs med i genomsnitt 2,5 euro i månaden, med fokus på bilar med högre utsläpp. Det är en klart lägre höjning än till exempel höjningen av bränsleskatten.

Regeringen har beslutat att slopa farledsavgifterna för 2020. Avgifterna halverades redan under statsminister Katainens regering. Vi föreslår att farledsavgifterna slopas helt och hållet i stället för temporärt. Det stöder exportindustrins konkurrenskraft.

Samlingspartiet motsätter sig ett selektivt mediestöd. Vi föreslår att stödet ska fördelas rättvist till exempel genom beskattningen. Genom att införa en nollskatt på prenumerationer och lösnúmerförsäljning under den tid krisen pågår och genom att på ansökan återbetala momsen för början av året också till företag i mediebranschen kunde man dirigera stödet på ett genomskinligt och korrekt sätt till aktörerna i branschen. På grund av coronakrisen har intäkterna av medieförsäljningen minskat särskilt inom radiobranschen. Därför föreslår vi att radiobranschen ska få ett tillfälligt stöd grundat på beloppet av mervärdesskatten för medieförsäljningsintäkterna.

De riktlinjer i regeringsprogrammet som gäller datatrafik och kommunikationsinfrastruktur måste ändras. Den ekonomiska krisen kommer att pågå länge. Därför måste alla förslag som ökar näringslivets kostnader strykas. Dessutom måste statliga projekt granskas på nytt. I stället för det bredbandsstöd på fem miljoner euro som regeringen planerat föreslår vi en utvidgning av hushållsavdraget. Avdraget bör också innefatta arbeten utanför den egna gården, och beloppet bör höjas. Vi föreslår också att staten avstår från sitt identifieringsprojekt, eftersom den nuvarande identifieringsmarknaden fungerar väl och det således inte finns något behov av projektet, som kostar sammanlagt 20 miljoner euro.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande KoUU 2/2020 rd
Avvikande mening 1

Helsingfors 8.5.2020

Kari Tolvanen saml
Matias Marttinen saml
Janne Heikkinen saml

Utlåtande KoUU 2/2020 rd Avvikande mening 2

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Vårt land befinner sig nu i en speciell och exceptionell situation på grund av coronapandemin. Både Finlands och hela världens ekonomi har tappat styrfarten. När coronavirussituationen briserade i vårt land särskilt i början av året ledde det till en rad olika följder, bland annat störningar i produktionen och kraftigt minskad efterfrågan. Coronasituationen har också direkt påverkat selsättningen i vårt land och ökat arbetslösheten. Följaktligen väntas Finlands bruttonationalprodukt minska kraftigt i år. Regeringen strävar nu efter att genom vissa stimulansåtgärder, såsom företagsstöd, jämna ut coronavirusets effekter på vårt lands ekonomi i sin plan för de offentliga finanserna 2021—2024. Dessutom ökar regeringen de bestående utgifterna inom de offentliga finanserna, vilket man hoppas ska öka aktiviteten i vårt samhälle.

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser det i och för sig positivt att det fästs större uppmärksamhet vid att få coronaviruset under kontroll och slå vakt om medborgarnas hälsa. Vi anser emellertid att detta inte får ske till vilket pris som helst, och särskilt inte på det finska folkets bekostnad. Nu håller det på att gå så, eftersom regeringen inte har något trovärdigt program för tiden efter krisen. Regeringen fortsätter att dela ut pengar till världsförbättring. Satsningar riktas bland annat till utvecklingssamarbete och till miljöskydd och klimatpolitiska åtgärder. Dåliga exempel på sådana är uttryckligen målen för klimatneutralitet i planen för de offentliga finanserna och främjandet av dem med sammanlagt cirka 2,0 miljarder euro 2021 med en sänkning till 1,7 miljarder euro 2024.

Till skillnad från regeringen menar vi sannfinländare att de gemensamma skattemedlen måste användas så att de effektivt gynnar Finland och finländarna. I praktiken förutsätter en sådan kursändring att regeringsprogrammet skrivs om helt och hållet, eventuellt rentav utifrån en ny regeringsbas. Detta är nödvändigt eftersom regeringen fortsätter med att posera med sina klimatambitioner medan det finska folket betalar. Följden av detta blir att de alltför strama och ambitiösa klimatpolitiska minskningsmålen bara försämrar konkurrenskraften för företagen i vårt land (inkl. industrin, transporterna och jordbruket) jämfört med andra länder. De åtgärder som regeringen föreslår ökar dessutom bara finländarnas levnadskostnader, till exempel kostnaderna för att leva och bo och förflytta sig. Vi sannfinländare anser att det för att trygga transporterna är viktigt att rikta tillräckligt med finansiering också till sekundära leder och enskilda vägar. Detta är en miljögarning som bland annat den inhemska industrin tackar för. Samtidigt måste vi sörja för den grundläggande infrastrukturen – och för att dess finansiella bas är tillräcklig. Det behövs också tilläggsfinansiering för att få klart nätverket av råvirkesterminaler vid järnvägarna. Denna åtgärd stöder likaså det inhemska företagandet.

Till sist vill vår utskottsgrupp lyfta fram det faktum att regeringen har beslutat inrätta en klimatfond med Statens utvecklingsbolag Vake Oy som bas. Dess verksamhet koncentreras särskilt på bekämpning av klimatförändringen. Detta bekräftar ytterligare den dystra bild man redan nu fått av regeringens krismedvetenhet. Med andra ord existerar det ingen sådan. Regeringen höjer nog olika skatter med klimatneutraliteten som förevändning. Redan tidigare har det som ett led i att främja regeringens klimatmål beslutats om en höjning av skatterna på drivmedel med 250 miljo-

Utlåtande KoUU 2/2020 rd
Avvikande mening 2

ner euro. Ändringen träder i kraft i augusti 2020. Som en del av nedskärningen av företagsstöden i regeringsprogrammet har man likaså redan tidigare beslutat slopa kvalitetsgraderingen av parafinisk dieselolja stegvis med en avkastningseffekt på 120 miljoner euro, eftersom det inte enligt regeringen längre finns grunder för graderingen i och med att fordonsbeståndet förnyas. Däremot får stödet till kollektivtrafiken och upphandlingen av kollektivtrafik i enlighet med regeringsprogrammet en klimatbaserad nivåförhöjning på 20 miljoner euro per år från och med 2020. I fråga om användningen av anslaget har det beslutats att 7 miljoner euro ska anvisas direkt till stora stadsregioner genom MBT-avtal för vilka närmare riktlinjer dras upp senare. De 13 miljoner euro som återstår ska kanaliseras så att Transport- och kommunikationsverket inför en möjlighet för stora och medelstora stadsregioner samt närings-, trafik- och miljöcentraler att ansöka om statligt klimatbaserat stöd för kollektivtrafik. Det i sin tur visar att den sittande regeringen totalt har glömt bort landsbygden och de som bor där. Transportsektorn kommer även i övrigt att genomgå stora förändringar, eftersom regeringen satsar kraftigt på digitaliseringen och de intäkter den genererar. I praktiken bäddar det med allt större sannolikhet för eventuella vägtullar eller motsvarande i vårt land. Det är en utveckling som vi sannfinländare fortfarande inte kan acceptera. I det stora hela kan vi ärligt konstatera att den sittande regeringens klimatpolitik har misslyckats kaptalt.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet i sitt beslut beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 8.5.2020

Sheikki Laakso saf
Jani Mäkelä saf